

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації



Л. В. ІЛЬІН
О. В. ІЛЬІНА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання, оформлення та захисту курсових робіт (проектів)
з освітнього компонента «Аналіз діяльності підприємств готельного і
ресторанного господарства» для здобувачів спеціальності J2 «Готельно-
ресторанна справа та кейтеринг» освітньої програми «Готельно-
ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

УДК 338.48(075)
І 46

*Розглянуто, схвалено та рекомендовано до друку науково-методичною
радою Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 20.02.2025 р.)*

Рецензент:

Матвійчук Л. Ю. – доктор економічних наук, професор (Луцький
національний технічний університет)

Ільїн Л. В., Ільїна О. В.

І 46 Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту
курскових робіт (проектів) з освітнього компонента «Аналіз
діяльності підприємств готельного і ресторанного господарства»
для здобувачів спеціальності І2 «Готельно-ресторанна справа та
кейтеринг» освітньої програми «Готельно-ресторанна справа»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Луцьк : Волинський
національний університет імені Лесі Українки, 2025. 54 с.

Методичні вказівки містять узагальнені вимоги щодо тематики, написання, оформлення, захисту та оцінювання курсових робіт (проектів) з освітнього компонента «Аналіз діяльності підприємств готельного і ресторанного господарства» у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Рекомендації укладено відповідно до нормативних документів і матеріалів організації освітньої та науково-дослідної роботи здобувачів вищого навчального закладу.

Навчально-методичне видання призначене для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю І2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг» галузі знань І «Транспорт та послуги» освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа». Видання може бути корисним також для здобувачів та науково-педагогічних працівників інших спеціальностей, магістрантів, аспірантів і здобувачів наукового ступеня.

УДК 338.48(075)

© Л. В. Ільїн, О. В. Ільїна, 2025
© ВНУ імені Лесі Українки

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	6
1.1. Загальна характеристика курсової роботи.....	6
1.2. Послідовність виконання курсової роботи.....	7
1.3. Порядок визначення теми курсового дослідження та призначення наукового керівника.....	9
1.4. Порядок призначення та затвердження наукових керівників...	9
РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДОВАНА СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	11
2.1. Титульний лист.....	12
2.2. Зміст.....	12
2.3. Вступ.....	12
2.4. Основна частина.....	14
2.5. Висновки.....	15
2.6. Список використаних джерел.....	15
2.7. Додатки.....	16
РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	17
3.1. Оформлення тексту.....	17
3.2. Нумерація, числа та знаки в тексті.....	19
3.3. Ілюстрації.....	19
3.4. Таблиці.....	20
3.5. Формули.....	21
3.6. Правила цитування та посилання на використанні джерела.....	21
3.7. Оформлення списку використаних джерел.....	22
3.8. Додатки.....	22
РОЗДІЛ 4. ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	24
4.1. Унікальність курсової роботи.....	24
4.2. Підготовка виступу та захист курсової роботи.....	25
4.3. Оцінювання курсової роботи.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
ДОДАТКИ.....	34

ВСТУП

Згідно з *«Положенням про організацію навчального процесу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»* курсова робота є обов'язковим нормативним компонентом освітнього процесу і оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності здобувача.

Курсова робота (проект) – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого чи проєктно-конструкторського характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення й закріплення знань здобувачів із освітнього компонента, а й застосування їх у вирішенні конкретного фахового завдання та вироблення вміння самостійно працювати з навчальною й науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

За час навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки здобувач виконує 3 курсові роботи (проекти), які є базовими для спеціальності J2 Готельно-ресторанна справа та кейтеринг.

Тематика курсових робіт (проектів) визначається й затверджується кафедрою готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації відповідно до змісту та завдань освітнього компонента. Вона повинна бути актуальною й тісно пов'язаною із розв'язанням практичних фахових завдань.

Здобувачам освіти надається право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку. Здобувачі також можуть пропонувати свої теми для написання курсової роботи (проекту). Захист курсової роботи (проекту) проводиться перед комісією у складі трьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи (проекту).

Результати захисту курсової роботи (проекту) оцінюються за шкалою оцінювання, прийнятою у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Курсові роботи (проекти) зберігаються на кафедрі упродовж трьох років, потім списуються в установленому порядку й утилізуються.

З метою запобігання фактам плагіату та текстових запозичень студентські курсові роботи (проекти) підлягають перевірці на наявність академічного плагіату згідно із *«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»*.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми *«Готельно-ресторанна справа»* здобувачі спеціальності J2 *«Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»* під час вивчення даної освітньої компоненти повинні здобути загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетенції, а також програмні результати навчання (РН):

- ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності;
- СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;
- СК 07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів;
- СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу;
- СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності;
- СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;
- СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;
- РН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу;
- РН 11. Застосовувати сучасні інформаційні технології для організації роботи закладів готельного та ресторанного господарства;
- РН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.

Головною вимогою до курсової роботи (проєкту) є використання фактичного матеріалу закладу гостинності, на основі якого виконується дослідження.

Здобувач повинен ґрунтовно опрацювати теоретичні аспекти обраної теми, провести всебічний аналіз діяльності закладу, виявити його недоліки та запропонувати шляхи їх усунення. Крім того, необхідно розробити й обґрунтувати сучасні прогресивні методи роботи та обслуговування, а також сформулювати конкретні рекомендації щодо вдосконалення діяльності закладу.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Загальна характеристика курсової роботи

Важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців сфери гостинності є науково-дослідна робота. Особливою формою науково-дослідної роботи здобувачів освітньої програми «Готельно-ресторанна справа» є написання і захист курсової роботи з дисципліни «Організація ресторанного господарства».

Курсова робота передбачає вивчення здобувачами освіти конкретної наукової проблеми з обов'язковим самостійним науковим пошуком і фіксуванням його результату.

Мета написання курсової роботи – поглиблення знань студентів з актуальних проблем ресторанного господарства, оволодіння методами самостійного дослідження і послідовного викладу матеріалу, розвиток умінь аналізувати опрацьовані джерела інформації та узагальнювати власні спостереження, формувати висновки на основі проведених досліджень.

Основні завдання курсової роботи:

- систематизація, закріплення і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання за освітньою програмою Готельно-ресторанна справа;
- розвиток навичок роботи з різними джерелами інформації, самостійного наукового пошуку та творчого вирішення завдань;
- формування навичок практичного використання теоретичних знань для вирішення конкретних завдань у сфері професійної діяльності, оволодіння сучасними методами досліджень;
- набуття досвіду чіткого і логічного письмово викладу теоретичних положень;
- розвиток умінь аналізувати, узагальнювати, класифікувати та інтерпретувати основні теоретичні й практичні результати дослідження;
- визначення рівня професійної компетентності здобувача, його готовності та спроможності до самостійної діяльності.

Курсова робота передбачена навчальним планом. Науково-педагогічні працівники кафедри розробляють та схвалюють тематику курсових робіт відповідно до змісту освітнього компонента «Організація ресторанного господарства».

Тематика курсових робіт щорічно оновлюється з урахуванням нових освітніх тенденцій галузі, змін, що внесені в державні стандарти освіти, освітню програму підготовки студентів за спеціальністю J2 Готельно-ресторанна справа та кейтеринг, побажань стейкхолдерів та здобувачів тощо.

Керівництво курсовою роботою здійснюють досвідчені науково-педагогічні працівники кафедри. Організація та контроль за процесом

підготовки й захисту курсових робіт (проектів) покладається на завідувача кафедри та викладачів – керівників курсової роботи.

Важливим елементом у написанні курсової роботи є вибір проблеми дослідження і його теми. Слід пам'ятати, що від правильного обрання теми та складеного плану залежить якість виконання роботи.

Здобувачу надається право самостійно обрати тему курсової роботи із затвердженого переліку або запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. Після вибору теми студент звертається до свого керівника за рекомендаціями щодо послідовності виконання дослідження. Важливо, аби здобувач перед першою консультацією керівника спробував самостійно розробити план дослідження обраної теми, добре обміркував і чітко уявив хід його виконання. Це дозволить науковому керівнику врахувати можливості та здібності студента, його підготовленість до виконання даної роботи, а, отже, надати здобувачу адекватну допомогу.

Керівник курсової роботи:

- надає допомогу студенту в складанні плану дослідження, добір необхідного матеріалу;
- рекомендує різноманітні інформаційні джерела за обраною темою курсової роботи;
- систематично надає консультації, за необхідності організовує консультації з іншими викладачами закладу освіти, контролює протягом всього періоду графік виконання ним курсової роботи, її якість та своєчасність виконання, а також інформує завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- визначає готовність курсової роботи до захисту;
- присутній на захисті курсової роботи в складі комісії та оцінює роботу.

Курсову роботу здобувач виконує самостійно, поетапно у терміни, визначені в календарному плані. Дата захисту курсових робіт визначається відповідно до розкладу навчального процесу.

1.2. Послідовність виконання курсової роботи

Специфіка курсової роботи полягає в тому, що у процесі її виконання та захисту здійснюється досягнення як науково-дослідних, так і навчальних цілей. Студенти глибоко вивчають певні питання, вчаться аналізувати літературу та критично оцінювати її, полемізувати з авторами статей, висловлювати власні думки, обґрунтовувати їх, формувати правильні наукові, теоретичні та практичні висновки, набувають навичок здійснення сучасних наукових дослідження.

Виконання роботи організовується після затвердження теми та наукового керівника курсової роботи.

Виконання курсової роботи (проекту) – складний шлях творчих пошуків, що охоплює всі етапи педагогічного дослідження. Розрахована ця

робота на навчальний семестр. Успішному виконанню курсової роботи сприяє складений календарний план, що впорядковує роботу, забезпечує її чіткість та послідовність.

Організація виконання більшості етапів курсової роботи має індивідуальний характер та погоджується здобувачем зі своїм науковим керівником.

Календарний план узгоджується з керівником курсової роботи. Студент поетапно звітує про хід виконання курсової роботи з урахуванням термінів, що вказані в календарному плані. Орієнтовний календарний план виконання курсової роботи подано в додатку А.

Оптимально організувати роботу, правильно розподілити свій час, спланувати його, забезпечити ґрунтовне і своєчасне вивчення обраної теми дослідження допоможе дотримання чіткої послідовності написання курсової роботи.

Алгоритм виконання курсової роботи:

1. Вибір теми курсової роботи.
2. Підбір літературних та інших джерел інформації.
3. Обґрунтування актуальності теми.
4. Визначення об'єкта та предмета дослідження.
5. Постановка мети та завдань дослідження.
6. Складання попереднього плану роботи над темою та узгодження його з керівником.
7. Вибір і обґрунтування методів дослідження.
8. Написання теоретичної частини роботи (Вступ, Розділ 1), подання її керівнику.
9. Складання плану написання практичної частини курсової роботи спільно з керівником (Розділ 2, Розділ 3). Консультації з керівником.
10. Подання чорнового варіанту роботи керівнику.
11. Усунення зауважень, врахування рекомендацій керівника.
12. Складання списку використаних джерел.
13. Чистове оформлення роботи.
14. Подання курсової роботи для перевірки та рецензування.
15. Підготовка до захисту.
16. Захист курсової роботи.

Цей порядок є орієнтовним. Студент подає курсову роботу для перевірки та рецензування у встановлені календарним планом терміни, але не пізніше ніж за тиждень до захисту. Визначених термінів виконання роботи необхідно дотримуватися, оскільки це створює умови для належної перевірки, рецензування курсової роботи, а в разі необхідності її доопрацювання та підготовки до захисту.

1.3. Порядок визначення теми курсового дослідження та призначення наукового керівника

Здобувач має право самостійно обрати тему курсової роботи (проєкту). Вибір здійснюється, виходячи з наукових інтересів студента, можливостей отримання фактичних даних, а також наявності спеціальної літератури. При виборі теми здобувач керується рекомендованим переліком, затвердженим на засіданні кафедри (додаток Б). Після вибору теми дослідження студенту призначають наукового керівника з числа професорсько-викладацького складу кафедри.

Перелік тем формується кафедрою й оновлюється кожного навчального року. Тематику курсових робіт (проєктів) пропонують здобувачам на початку навчального семестру. Студенти мають право запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. Уточнення у формулюванні затвердженої теми може бути внесене лише за згодою наукового керівника і затверджене на засіданні кафедри. Довільна зміна здобувачем теми своєї роботи не допускається.

Основними критеріями вибору теми курсової роботи є:

- актуальність, елементи новизни і перспективність обраної теми;
- ступінь вивчення теми попередниками;
- наявність доступної для студента і достатньої для розкриття теми джерельної бази;
- можливість виконання теми на цій кафедрі;
- зв'язок теми з конкретними науковими планами та довгостроковими програмами кафедр;
- можливість отримання від впровадження результатів дослідження науково-освітнього ефекту;
- особисті наукові інтереси здобувача.

1.4. Порядок призначення та затвердження наукових керівників

Науковими керівниками призначають висококваліфікованих фахівців з числа професорсько-викладацького складу кафедри. Науковий керівник роботи:

- допомагає студенту обрати найбільш перспективний і актуальний напрям дослідження;
- знайомить здобувача з вимогами щодо підготовки та захисту курсової роботи;
- надає допомогу щодо розробки календарного плану-графіку на період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);
- рекомендує студенту необхідну наукову літературу та джерела з теми роботи;
- регулярно надає консультації;

- стежить за ходом написання роботи, контролює своєчасне подання роботи до захисту;
- забезпечує перевірку роботи на дотримання норм академічної доброчесності;
- надає допомогу здобувачу в підготовці роботи до публічного захисту;
- складає відгук на курсову роботу (проект) та розкриває її зміст під час виступу на захисті.

РОЗДІЛ 2

РЕКОМЕНДОВАНА СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

На підставі попереднього ознайомлення з літературними джерелами здобувач складає план курсової роботи (проєкту) з додатком списку опрацьованої літератури. Правильно побудований план курсової роботи є важливою передумовою успішного дослідження, що допомагає організувати роботу над темою, систематизувати матеріал та забезпечити послідовність його викладу. В цілому план наукового дослідження повинен розкривати найважливіші сторони змісту роботи, визначати напрям пошуку вирішення поставлених завдань, підказати рішення щодо формування теми та її основних частин.

План курсової роботи здобувач складає самостійно, з врахуванням того, що до складу будь-якої наукової роботи повинні входити: обґрунтування актуальності теми дослідження, її мети та завдань, визначення суті об'єкта та предмета дослідження, стан висвітлення проблем в науковій літературі, опис методів дослідження, результати досліджень, обґрунтування результатів, висновки та пропозиції, список використаних літературних джерел, додатки.

Основні положення плану формулюються таким чином, щоб були зрозумілими ідейна спрямованість дослідження, початкові позиції дослідника та логічний взаємозв'язок між розділами.

Структура роботи повинна бути простою, прозорою та забезпечувати пропорції між окремими її частинами. На основі опрацьованого таким чином плану зібраний матеріал поділяють на окремі розділи та підрозділи.

При розробці плану потрібно дотримуватися наступних принципів логічного розміщення матеріалу:

- повнота (передбачення в роботі всіх важливих та уникнення зайвих елементів);
- підпорядкованість (кожна частина роботи повинна впливати з теми та мети, а також загальної концепції вирішення поставлених завдань: кожна наступна частина роботи повинна становити продовження її попередньої частини й одночасно формувати основу для наступної);
- виключення (окреме питання не можна розглядати декілька разів у різних місцях роботи).

У процесі складання плану курсової роботи слід виділити два головних етапи: складання попереднього плану та складання остаточного плану.

Попередній план складається після того, як здобувач добре оволодів темою, уточнив її теоретичні передумови, ознайомився з основами питанням, опрацював літературні джерела. В процесі написання курсової роботи план розвивається, уточнюється, деталізується. Тому в остаточному плані можливі не лише уточнення або зміни, але й поява нових параграфів та розділів. Назви розділів, пунктів, підпунктів повинні бути прості, точні, виразні та складені із ключових слів.

2.1. Титульний лист

Титульний лист є першою сторінкою курсової роботи (він не нумерується, але враховується в загальну нумерацію) і заповнюється таким чином:

- вгорі прописними буквами вказується найменування міністерства (Міністерство освіти і науки України), найменування вузу (Волинський національний університет імені Лесі Українки) і найменування кафедри (Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації) – рядковими буквами.

- у середині прописними буквами поміщаються слова «КУРСОВА РОБОТА» і її назва;

- у правій частині внизу рядковими буквами пишеться слово «Студента», вказується група та спеціальність. Далі – прізвище й ініціали. Відступивши вниз 1,0 – 1,5 см, також в правій частині пишеться слово «Науковий керівник», далі зазначається вчений ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали.

- у самому низу титульної сторінки вказується місто і рік виконання роботи (додаток В).

2.2. Зміст

Зміст розміщується після титульного аркушу, у якому подаються всі заголовки курсової роботи та вказуються сторінки, з яких вони починаються. Заголовки змісту повинні чітко повторювати заголовки в тексті.

Скорочувати чи подавати їх в іншому формулюванні, послідовності, порівняно із заголовками в тексті, не можна.

Зміст роботи повинен відповідати плану, який в свою чергу має розкривати суть теми, що розглядається, її внутрішню структуру і логіку дослідження.

Зміст містить перелік усіх розділів і пунктів, що мають найменування з вказівкою номерів сторінок, з яких починаються ці елементи. А також вступ, висновок, список використаних джерел та додатки з вказівкою номерів сторінок (додаток Д).

2.3. Вступ

Вступ – це розділ, що передує основній частині курсової роботи (проєкту) та створює в цілому уявлення про її зміст. Орієнтовний обсяг вступу – 2 сторінки.

Складові вступу:

1. *Актуальність проблеми дослідження.* Актуальність теми характеризує наукову зрілість і професійну підготовленість здобувача.

Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним. Достатньо в межах одного-двох абзаців коротко викласти: сутність проблеми дослідження; значущість проблеми дослідження для подальшого розвитку сфери гостинності; вирішення конкретних або часткових питань, які сприяють якісним змінам у науці.

Не рекомендується вживати змістовно «пусті» фрази на зразок: «Актуальність зумовлена зростаючим інтересом науки до...». Натомість бажано розкрити важливість обраної проблематики через загальну спрямованість сучасних досліджень на вивчення певних проблем. Після обґрунтування актуальності теми дослідження необхідно чітко визначити науковий апарат: об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, організацію та проведення дослідження, а також вказати структуру роботи.

У вступі недоцільно захоплюватися цитуваннями та посиланнями на джерела.

2. *Науковий апарат роботи*, а саме об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, організація та проведення дослідження, структура роботи.

Об'єкт дослідження – сукупність різноманітних аспектів теорії та практики проблеми, яка виступає джерелом для дослідження теоретичних і практичних відомостей (процес або явище, що породжують проблемну ситуацію й обрані для вивчення). Вказується те, що розглядається.

В об'єкті виділяється та частина, яка є предметом дослідження.

Предмет дослідження – це теоретичне відтворення об'єктивної дійсності, тих суттєвих зв'язків та відношень, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і змістовно визначає тему курсової роботи.

Отже, об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Мета дослідження вказує на кінцевий результат, якого хоче досягти здобувач у результаті проведеної роботи. Як правило, вона полягає в підвищенні ефективності освітнього процесу, а в широкому розумінні – педагогічного процесу в цілому. Мета завжди відображає спрямованість наукового пошуку на одержання нових знань та їх експериментальну апробацію.

Визначивши об'єкт, предмет та мету дослідження, необхідно вказати *основні завдання*. Загалом їх висувають не більше трьох чи чотирьох. Найчастіше першим завданням є розкриття структури, функцій, причин утворення явища, що вивчається (досягається це шляхом аналізу інформаційних джерел з теми дослідження); другим – принципи та методи його експериментального перетворення та удосконалення; третім – вироблення рекомендацій та методик для практики.

Завдання дослідження реалізують мету, вказують на те, що поетапно і конкретно потрібно здійснити для досягнення мети.

Завдання рекомендується формулювати якомога ретельніше, оскільки

опис їх вирішення повинен становити зміст розділів і підрозділів роботи. Це важливо також і тому, що заголовки таких розділів і підрозділів формуються саме із завдань дослідження. Послідовність визначених завдань має бути такою, щоб забезпечувався логічний зв'язок з попереднім. У цілісній єдності завдань відсутність одного може призвести до незавершеності всього дослідження та неможливості його використання в педагогічній практиці.

Формулювати завдання слід зі слів: здійснити, виявити, визначити, розкрити, встановити, розробити, підібрати, підготувати, з'ясувати, обґрунтувати, уточнити, перевірити, оцінити тощо;

Методи дослідження, які використовують для досягнення поставленої в роботі мети, перераховують відповідно до змісту роботи, змістовно відзначається, що саме досліджувалось кожним методом; обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Щоб отримати достовірні результати, рекомендується використовувати різноманітні методи.

При проведенні досліджень частіше використовуються такі методи:

- теоретичні: індукція та дедукція, аналіз і синтез; порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, систематизація; узагальнення, формалізація, моделювання: наочно-образні, вербальні, знакові (символічні) та математичні (розрахунки, графіки) та інші моделі;

- емпіричні: спостереження; усне опитування: бесіда, інтерв'ю; письмове опитування: анкетування, тестування (у межах знань про технологію проведення тестування), рейтинг; педагогічний експеримент, узагальнення незалежних характеристик, аналіз документів і продуктів діяльності, узагальнення передового педагогічного досвіду.

Зверніть увагу, що матеріали досліджень (протоколи, бланки та ін.) необхідно розміщувати у додатках.

Структура роботи – останній елемент вступу курсової роботи. Даний елемент може бути описаний наступним чином: «Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує ... найменувань та ... додатків. Основний зміст курсової роботи викладено на ... сторінках».

2.4. Основна частина

Зміст розділів основної частини повинен чітко відповідати темі курсової роботи та повністю її розкривати. Ці розділи свідчать про вміння здобувача стисло, логічно та аргументовано викладати матеріал згідно з вимогами та поставленими завданнями. У розділах основної частини повинно бути передбачено: огляд літературних джерел за темою курсової роботи і вибір напрямів досліджень, виклад загальної методики, аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В основній частині відображаються теоретичні і практичні дослідження, розрахунки, висновки на основі отриманих результатів. Текст основної частини курсової роботи рекомендовано ділити на три розділи, в межах яких можна виділяти підрозділи, пункти. Кожен розділ складається з не менше як 2 підрозділів, які дозволяють логічно розкрити тему. Обсяг основної частини – до 10 сторінок кожного розділу.

Перший розділ основної частини – теоретичний – має містити теоретичне узагальнення опрацьованого матеріалу, а саме визначення суті, основних функцій, принципів, класифікації об'єкта дослідження, механізм реалізації досліджуваного явища чи процесу, історичні аспекти розвитку, законодавчо-нормативну базу, методологію тощо.

У другому розділі – аналітичному – подається аналіз та оцінка досліджуваного об'єкта, визначається ефективність його функціонування.

Як підсумок проведеного дослідження формується *третій розділ – проєктна частина* – де вказуються основні проблеми, перспективи та практичні рекомендації щодо вирішення наявних проблем.

При написанні основної частини роботи необхідно відповідно до плану глибоко і всебічно розкрити суть проблеми. Слід використовувати матеріали літературних та інтернет-джерел. Поряд з нормативними документами, статистичними даними необхідно використовувати фактичні статистичні дані. На використані матеріали в курсовій роботі (проєкті) необхідно зробити посилання за встановленою формою.

2.5. Висновки

У висновках курсової роботи слід підбити підсумки дослідження, дати рекомендації за всіма його аспектами, виходячи зі змісту роботи. Рекомендації можуть бути розроблені здобувачем як самостійно, так і на підставі вивчення і узагальнення передового досвіду, висвітленого у літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність. Обсяг висновків – 1–2 сторінки.

2.6. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел (посилань) і розміщується після висновків. Список використаних джерел повинен включати тільки ті літературні чи інтернет-джерела, на які є посилання у основній частині курсової роботи. Якщо здобувач робить посилання на будь-які залучені факти або цитує праці вчених, то він повинен обов'язково вказати, звідки наведені ці матеріали. Не слід включати до бібліографічного списку ті праці, які фактично не були використані.

Ця структурна частина курсової роботи свідчить про предметне поле дослідження, демонструє самостійну роботу здобувача. Кількість джерел

залежить від обсягу курсової роботи, її характеру та ступеня розробленості. Недостатня кількість джерел може свідчити про поверховість дослідження, а надмірність джерел – про компілятивний характер роботи.

2.7. Додатки

Додатки включають матеріал, який необхідний для конкретизації теми курсової роботи. Їх розміщують у порядку посилання на них у тексті курсової роботи. Вони можуть містити: допоміжні рисунки й таблиці; документи, що стосуються проведених досліджень або їх результатів, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не може бути внесено до основної частини звіту. Наприклад таблиця, що має розмір формату А4 і більше. У додатки можна включати схеми, діаграми, графіки, які відображають певні результати курсової роботи.

РОЗДІЛ 3

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота оформляється відповідно до вимог до державного стандарту України (ДСТУ 3008-2015). Обсяг основної частини курсової роботи – 25–30 сторінок. Роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм), дотримуючись таких вимог: редактор – MS Word, шрифт Times New Roman, розмір – 14 пунктів, міжрядковий інтервал – 1,5 (полуторний), береги: лівий – 25 мм, верхній і нижній – 20 мм, правий 15 мм, абзацний відступ – 1,25 мм, вирівнювання тексту – по ширині, орієнтація сторінки – книжна. Курсова робота виконується українською мовою (за винятком списку використаних джерел, опис яких здійснюється мовою видання).

3.1. Оформлення тексту

Текст основної частини курсової роботи (проєкту) поділяється на розділи, підрозділи та пункти. Оформлення основного тексту не допускає наявності абзаців із 1–2 речень. Оптимальним вважається розміщення на одній сторінці 3–4 абзаців.

Кожний розділ курсової роботи повинен розпочинатися з нового аркуша. Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» є заголовками структурних елементів. Їх слід розмішувати посередині рядка й друкувати великими літерами без крапки в кінці. Заголовки підрозділів друкуються посередині маленькими літерами (крім першої великої), вирівнювання «по ширині». Відстань між заголовком підрозділів та попереднім текстом повинна бути два рядки, а наступним текстом – один рядок.

Назву кожного структурного елементу необхідно писати великими літерами з вирівнюванням по центру. Заголовки не підкреслюються. Використання знаку переносу у заголовку не допускається. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою.

Підрозділи основної частини курсової роботи з нової сторінки не починаються і послідовно викладаються в межах розділів по тексту роботи. Не допускається розміщати заголовок підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після нього розташований тільки один рядок тексту.

Розділи та підрозділи нумеруються арабськими цифрами. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою, наприклад, 1.1, 1.2, 1.3.

До основного обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці, рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки вищезазначених елементів курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту. Рекомендується уникати тавтології (повторення одного й того ж іншими словами, вживання в одному реченні спільнокоренових слів), використання мовних штампів.

Під час написання курсової роботи важливо об'єднати накопичену інформацію у взаємопов'язаний текст. Для цього можна використовувати різноманітні мовні кліше та звороти як засоби зв'язку між реченнями.

Виокремлюють низку типових «слів-маркерів», які сприяють логічності, чіткості викладу тексту:

1. Структуризація тексту – врешті, зрештою, надалі, в подальшому, згодом, наприкінці, необхідно розглянути, основні переваги цього методу полягають у, перш ніж перейти до, по-перше, по-друге, разом з тим, розглянувши, перейдімо до, спочатку, насамперед, передусім, щонайперше ,

2. Опис, ствердження, доповнення, уточнення – з одного боку, а з іншого, зокрема, особливо, переважно, здебільшого, при цьому, при чому, разом з тим, як-от тощо.

3. Вказівка на причинно-наслідкові зв'язки – завдяки цьому, залежно від, відповідно до, однак (незважаючи на щось), окрім того, оскільки, то, отже, тоді як, тому (внаслідок чого-небудь), унаслідок, через те, що, через це, якщо то, а втім тощо.

4. Припущення – припустимо, вважаймо, переважно, здебільшого, при цьому тощо.

5. Цитування, наведення прикладів – згідно з, за даними, на думку, на нашу думку, наприклад, у випадку, як пише/стверджує тощо.

6. Класифікація, порівняння й зіставлення – але, аналогічно, з одного боку, з другого боку, , із порівняння виходить, що, подібно, також, тоді як, у такий же спосіб, якщо, тощо.

7. Оцінка – без сумніву, безперечно, безумовно, звичайно, не викликає жодних сумнівів тощо.

8. Узагальнення, висновок – дає змогу дійти висновку, наприкінці відзначимо, отже, отримані результати свідчать про, підсумовуючи, таким чином, у результаті тощо.

При наборі повинні бути дотримані всі граматичні правила переносів. Не допускаються переноси в заголовках, прізвищах та ініціалах, в словах, що набираються прописними буквами (ЮНЕСКО), цифри, що утворюють одне число, а також порядкові числівники (235 589, 56-й, 12-а). Складні скорочені вирази з крапкою (т.д., т.п., та ін., н. .) при переносі також не повинні розділятися. Також не можна розділяти при переносах ініціали і прізвища.

На початку рядка не може стояти знак переносу, навіть якщо переносять слово, що пишеться через дефіс (у такому випадку дефіс залишають на попередньому рядку з першою частиною складного слова).

3.2. Нумерація, числа та знаки в тексті

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №. Нумерація сторінок курсової роботи повинна бути наскрізною і починатися з титульного листа, проте на ньому номер сторінки не ставиться. Номери сторінок у курсовій роботі проставляються у верхньому колонтитулі праворуч без крапки. Такі структурні елементи курсової роботи, як «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», не мають порядкового номера, тобто неправильно зазначати: «1. ВСТУП» або «Розділ 5. ВИСНОВКИ».

Розділи основної частини повинні мати порядкову нумерацію в межах усієї роботи. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ» (наприклад «РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ...»). Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер ставиться перед заголовком і відокремлюється від нього пробілом. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу не повинна стояти крапка, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу).

У тексті числа можуть бути вказані словами (числівниками) або цифрами (арабськими чи римськими). Великі круглі числа (тисячі, мільйони, мільярди) зручніше писати у вигляді поєднання цифр із скороченням тис., млн., млрд., наприклад, 6 тис., 12 млн., 14 млрд.

Довільні скорочення застосовувати неприпустимо. Щоб правильно користуватись скороченнями, варто звертатись до словників прийнятих скорочень, які можна знайти в довідкових виданнях.

Розділові знаки (крапка, кома, двокрапка, крапка з комою, трикрапки, знак питання та ін.) від попередніх слів не повинні розділятися пробілом. Лапки і дужки від слів, що в них знаходяться, також не розділяються пробілом. На початку рядка не можуть стояти пунктуаційні знаки (крапка, крапка з комою, двокрапка, знак оклику та ін.). Це правило не поширюється на складання діалогів, де перед репліками ставлять тире.

Дефіс (-) від попередніх і наступних елементів набору не розділюється пробілом. Тире (–) між словами розділюється пробілами з двох сторін, але між числами в значенні «від—до» воно повинне бути розташоване без відбиття.

3.3. Ілюстрації

Рисунки розміщують після першого посилання на них у тексті, або не далі як на наступній сторінці. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Ілюстрації починаються словом «Рис.» («Рисунок») і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій наведених у додатках. Усі графічні матеріали курсової роботи (діаграми, графіки, схеми,

фотографії, рисунки, креслення тощо) повинні мати однаковий підпис «Рис.». На всі ілюстрації повинні бути посилання в роботі. У разі повторного посилання вказують слово «дивись» у скороченому вигляді – «див. рис. 2.4».

Порядковий номер ілюстрації вказується без знаку № арабськими цифрами. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою, після номера ілюстрації не ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка. Назви ілюстрацій, що містять текст з якомога стислою характеристикою зображеного, розміщують після їх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (під рисунковий текст). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Приклад оформлення ілюстрації наведено у додатку Е.

3.4. Таблиці

Цифровий матеріал, у т.ч. що характеризує один чи кілька показників, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати номер і назву, яку розміщують над таблицею. Назва таблиці повинна бути стислою і відбивати її зміст. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць поданих у додатках) в межах розділу.

Слово «Таблиця» друкують з великої літери та вирівнюють за правим краєм. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з вирівнюванням посередині. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі курсової роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. У таблиці необхідно подавати відомості щодо одиниці виміру показників. Якщо всі показники мають однакову розмірність, то вона вноситься в заголовок і зазначається через кому після назви таблиці, наприклад: Таблиця 3.1. Аналіз індексу інфляції, %. У випадку різної розмірності показників одиниці виміру вказуються в заголовках, підзаголовках граф, у бокових рядках у скороченому вигляді відповідно до діючих стандартів.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті. При посиланні на таблицю наводиться слово «табл.» та її номер, наприклад: «відповідно до табл. 2.1», якщо повторно згадується – «... див табл. 2.1». У тексті до таблиць обов'язково повинні бути наведені коментарі, що їх пояснюють.

Таблиці будують та розміщують так, щоб вони не переносилися на іншу сторінку. Якщо таблиця займає більше однієї сторінки вона розбивається на менші або ж виноситься в додатки. В окремих випадках дозволяється перенести таблицю на іншу сторінку вказавши над другою частиною таблиці «Завершення табл. 1.3». У таблиці використовують шрифт Times New Roman,

12 кегль, міжрядковий інтервал – 1. Зразок оформлення таблиці наведено у додатку Ж.

3.5. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил. Порядкові номери позначають арабськими цифрами (за винятком формул, наведених у додатках) в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Наприклад: (2.4) (четверта формула другого розділу).

Наприклад:

Відомо, що (3.1):

$$K = \frac{i \times (1+i)^n}{(1+i)^n - 1}, \quad (2.4)$$

де i – це.....

Формули записуються за допомогою редактора формул.

Пояснення значень символів та числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка з вказівкою одиниці виміру. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Формули та рівняння подають посередині сторінки симетрично тексту окремим рядком безпосередньо після тексту, у якому їх згадано. Найвище та найнижче розташування формули та/чи рівняння має бути на відстані не менше ніж один рядок від попереднього й наступного тексту.

3.6. Правила цитування та посилання на використанні джерела

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–3]». Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга (за потреби) – номеру сторінки (наприклад, [12, с. 85]). Посилання може бути на джерело в цілому або на джерело із зазначенням конкретної сторінки. Цифри у квадратних дужках відповідають порядковому номеру джерела у списку використаних джерел.

При написанні курсової роботи здобувач повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні бажано точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано

посилання в курсовій роботі. Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–3]...».

Бібліографічні посилання в тексті беруться у квадратні дужки: [2, с. 34]. Номер джерела та номер сторінки розділяються комою з пробілом, якщо посилання на декілька джерел, то номери розділяються крапкою з комою: [6; 7; 8], [8, с. 21; 9, с. 117]. Зазначення сторінок, окрім інтернет-джерел, є обов'язковим. Якщо посилання в кінці речення, то крапка ставиться після дужок (додаток К).

3.7. Оформлення списку використаних джерел

Для оформлення списку використаних джерел необхідно використовувати національний стандарт ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності згідно з наказом ДП «УкрНДНЦ» від 22 червня 2015 року № 61 з 2016-07-01, змінено дату чинності від 04 березня 2016 року згідно з наказом ДП «УкрНДНЦ» від 04 березня 2016 року № 65.

У курсовій роботі наводяться джерела, із яких взято фактичний матеріал і (або) на яких ґрунтуються викладені автором дані, рекомендації, висновки тощо. Джерела вказуються у відповідних бібліографічних посиланнях і в бібліографічному списку.

Використані джерела подаються наприкінці роботи на наступній сторінці перед додатками у вигляді бібліографічного списку. Рекомендовано таке формулювання заголовка цього структурного елемента «Список використаних джерел» (додаток Л) .

Посилання розміщуються в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Посилання іноземною мовою (англійською, польською тощо) слід наводити після джерел українською мовою, дотримуючись наскрізної нумерації. Рекомендований обсяг для курсової роботи (проекту) близько 15 джерел.

3.8. Додатки

Розташовують додатки у кінці роботи. Якщо додатків кілька, їх позначають відповідними літерами українського алфавіту. Для позначення додатків використовують усі літери українського алфавіту, окрім, Г, Є, З, І, І, Й, О, Ч, Ї. Кожний додаток розміщують на окремому листі. У правому верхньому куті листка зазначають слово «Додаток», далі зазначається велика літера українського алфавіту, наприклад Додаток А. В наступному рядку друкують найменування додатка з першої великої літери з вирівнюванням посередині. Обов'язково вказувати джерело запозичення додатка.

Додатки повинні мати спільну з рештою тексту наскрізну нумерацію сторінок. Посилання на додатки – обов'язкові, їх оформлюють безпосередньо

в тексті. Наприклад: «... наведено у додатку Б». Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Приклад оформлення наведений у додатку М.

РОЗДІЛ 4

ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Унікальність курсової роботи

Перш ніж курсова робота (проект) буде допущена до публічного захисту, проводиться її перевірка на дотримання норм академічної доброчесності. Згідно з Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки, курсові роботи (проекти) повинні в обов'язковому порядку перевірятись на присутність академічного плагіату.

Академічний плагіат – оприлюднення у письмовій або електронній формі (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. Тобто, плагіат – це оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи яка не є автором цього твору. Виявлення в поданій до захисту курсовій роботі академічного плагіату є підставою для відмови в захисті та прийняття рішення про необхідність її допрацювання й повторної перевірки.

Головною ознакою присутності/відсутності академічного плагіату у роботі є індекс унікальності (оригінальності) тексту, який розраховується автоматично рекомендованим до використання комп'ютерним програмним засобом і презентується у формі згенерованого відповідним програмним засобом звіту. Звіт містить інформацію, яка дає можливість ідентифікувати роботу (тему, ПІБ автора, керівника роботи, особи, яка здійснювала перевірку, дату перевірки тощо) та встановити відсоток унікальності тексту.

Перевірка тексту курсової роботи на унікальність проводиться відповідальним за цю роботу працівником кафедри з використанням ліцензійного програмного забезпечення – «Strikeplagiarism». Для курсових робіт показник оригінальності форми (вираження) твору має становити не менше третини. Якщо в тексті курсової роботи виявлено плагіат вона повинна бути доопрацьована, а здобувач, який її виконав готує спеціальну таблицю, у якій зазначає яким чином він виправив запозичений текстовий матеріал; після чого робота допускається до захисту.

Курсові роботи (проекти), які механічно переписані з літературних чи інтернет-джерел, нормативних документів, неопрацьовані і неоформлені належним чином, а тим більше виконані шляхом дослівного використання тексту, ідей інших авторів без посилання на відповідні джерела інформації, до захисту не допускаються.

4.2. Підготовка виступу та захист курсової роботи

Захист курсових робіт (проектів) відбувається на відкритих (публічних) засіданнях комісій, склад яких затверджує завідувач кафедри. На захисті обов'язкова присутність наукового керівника.

Члени комісії мають право задавати здобувачу питання, як правило, за темою курсової роботи, не виключаючи питань, що стосуються його загальної теоретичної підготовки. Відповідаючи на питання, здобувач може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, матеріали курсової роботи, нотатки.

До процедури захисту роботи здобувач ознайомлюється з рецензією керівника і готує свій виступ.

У виступі здобувача на захисті курсової роботи основні положення формулюються коротко за допомогою попередньо підготовлених тез та ілюстрацій.

Виступ складається із трьох смислових частин, які відповідають за змістом вступу, основній частині та висновкам курсової роботи.

У першій частині виступу формулюють об'єкт, предмет дослідження, висвітлюють мету та завдання роботи, вказують структуру роботи.

У другій (найбільшій за обсягом) частині розкривають в логічній послідовності проведеного дослідження, кожен розділ роботи. Особливу увагу рекомендується звернути на підсумкові результати, критичні зіставлення та оцінки.

Третя частина – загальні висновки, отримані в результаті роботи. Вони не повинні повторювати часткові узагальнення, зроблені в кінці розділів основної частини, а узагальнити основні рекомендації та пропозиції.

Закінчується виступ наданням відповідей на ті зауваження та рекомендації, що зазначені в рецензії (за наявності).

У виступі можуть бути використані додаткові матеріали (схеми, таблиці, графіки, діаграми і т.д. на слайдах), які необхідні для обґрунтування висунутих положень, сформульованих висновків і запропонованих рекомендацій.

Відповіді здобувача на запитання членів комісії мають бути короткими, чіткими й добре аргументованими. Якщо можливі посилання на тексти робіт, то їх слід робити. Це надає відповідям переконливості й водночас підкреслює достовірність проведеного дослідження.

Тривалість виступу – 7–10 хвилин. У процесі рекомендується використовувати задалегідь підготовлену мультимедійну презентацію (виконану в MS Office Power Point).

Мультимедійна презентація створюється із дотриманням таких правил:

1. Презентація виступу на захисті курсової роботи зазвичай не повинна перевищувати 15 слайдів (орієнтовно 1–2 слайди на хвилину промови).

2. Усю текстову інформацію рекомендується ретельно перевірити на відсутність орфографічних, лексичних, граматичних і стилістичних помилок.

3. Тло слайдів презентації бажано обирати однакове для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами, що містить програма.

4. Кольори схем, діаграм, малюнків рекомендується робити яскравішими за тло, а, отже, краще використовувати світле тло з невеликою кількістю декоративних елементів.

5. Ефекти анімації повинні допомагати сприйманню інформації, а не бути самоціллю і не відволікати увагу слухачів від змісту презентації.

6. Бажано не використовувати складних прописних шрифтів.

7. Розмір шрифту має бути читабельним. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 5–10 рядків тексту.

Демонстрація презентаційних матеріалів, яка розміщена на 12–15 слайдах, повинна мати такі складові інформації:

- титульна сторінка, де вказано тему роботи, прізвище й ініціали здобувача, номер групи, спеціальність – 1 слайд;

- вступ, де визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, вказано структуру роботи – 2–3 слайди;

- стислий виклад інформації основної частини дослідження, що містить висновки за кожним розділом, проілюстрований схемами, таблицями, діаграмами – 7–9 слайдів;

- висновки, рекомендації, пропозиції – 1–2 слайди.

Публічний захист курсової роботи має на меті перевірку самостійності виконання роботи, розуміння здобувачем матеріалу теми, грамотності обґрунтування рекомендацій та висновків, поданих в роботі.

4.3. Оцінювання курсової роботи

Курсова робота виконана відповідно до встановлених цими Методичними вказівками вимог і своєчасно подана на кафедру для реєстрації та перевірки науковим керівником, який після перевірки роботи складає на неї рецензію із зазначенням суми балів, з якою здобувач допускається до захисту перед комісією з професорсько-викладацького складу кафедри.

Комплексна оцінка курсової роботи матиме три складові. Перша оцінка характеризує роботу здобувача з написання курсової роботи та її результат – текст курсової роботи, оформлений відповідно до вимог.

Друга оцінка характеризує якість захисту здобувачем курсової роботи.

Оцінюючи курсову роботу, враховуються такі уміння здобувача:

- формулювати мету і завдання дослідження;

- вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні методи відповідно до поставлених завдань роботи;

- обробляти отримані дані, аналізувати і систематизувати їх на базі відомих джерел;

- узагальнювати результати дослідження й обґрунтовувати їхню

достовірність;

– оформлювати одержані результати і роботу в цілому відповідно до сучасних чинних вимог.

Рекомендується також враховувати:

– дотримання графіка виконання курсової роботи;

– змістовність та повноту розкриття теми;

– логічність та предметність висновків;

– наявність достатньої кількості належно оформлених посилань на використані джерела;

– доцільність та якість додатків, їх відображення у роботі;

– проведення дослідження на офіційно визначеній базі практики;

– ґрунтовність виступу здобувача під час захисту;

– чіткість та аргументованість відповідей на запитання членів комісії;

– оцінку роботи керівником.

Рішення щодо підсумкової оцінки приймається більшістю голосів членів комісії за результатами публічного захисту з урахуванням висновків керівника.

Якість виконання курсової роботи здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти оцінюється кількісно (визначається рейтинг) як за лінгвістичною шкалою, так і за шкалою ECTS. Шкала оцінювання курсової роботи представлена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання курсової роботи

Сума балів за окремі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	A	відмінно
82-89 балів	B	добре
75-81 балів	C	
69-74 балів	D	задовільно
60-68 балів	E	
35-59 балів	Fx	незадовільно з можливістю усунення недоліків
1-34 балів	F	незадовільно з обов'язковим повторним виконанням

Підсумкова (загальна) оцінка за виконання курсової роботи є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі види дослідницької діяльності здобувача: поетапне виконання дослідження з теми курсової роботи; оформлення роботи згідно з вимогами; публічний захист курсової роботи.

Оцінюючи поетапне виконання курсової роботи здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, викладач звертає увагу на послідовність діяльності здобувача та рівень його самостійності (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Оцінка за поетапне виконання курсової роботи

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Загальна сума балів з модуля
A	відмінно	18-20
B, C	добре	15-17
D, E	задовільно	12-14
Fx, F	незадовільно з можливістю усунення недоліків	1-11

Важливою є оцінювання оформлення курсової роботи, яке здійснюється відповідно до встановлених вимог. Таке оцінювання включає в себе як оцінку тексту роботи, так і літературне й технічне оформлення (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Оцінка за оформлення роботи

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Загальна сума балів з модуля
A	відмінно	54-60
B, C	добре	45-53
D, E	задовільно	36-44
Fx	незадовільно з можливістю усунення недоліків	21-35
F	незадовільно з обов'язковим повторним виконанням	1-20

Публічний захист курсової роботи є важливим етапом освітнього процесу, оскільки дозволяє студенту продемонструвати знання, вміння та особисту участь у дослідженні перед викладачами та аудиторією (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Оцінка за захист курсової роботи

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Загальна сума балів з модуля
A	відмінно	18-20
B, C	добре	15-17
D, E	задовільно	12-14
Fx, F	незадовільно з можливістю усунення недоліків	1-11

Якщо здобувач отримує незадовільну оцінку за написання курсової роботи або вона не пройшла перевірку на академічну доброчесність йому надається можливість доопрацювати роботу в терміни, встановлені кафедрою.

Якщо здобувач не з'явився на засідання комісії для захисту курсової роботи, то в заліковій відомості зазначається: «не з'явився». Здобувач, який не з'явився на захист курсової роботи, ліквідує академічну заборгованість у встановленому порядку.

Результати захисту курсової роботи здобувачем заносяться у відомість, залікову книжку та журнал обліку роботи академічної групи.

За рекомендацією керівників курсові роботи можуть бути направлені на конкурси студентських наукових робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник / за заг. ред. Сіменко І. В., Косової Т. Д. К. : Центр учбової літератури, 2013. 384 с.
- Андренко І. Б., Влащенко Н. М. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: Підручник. Х.: ХНАМГ, 2012. 308 с.
- Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
- Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор, 2016. 378 с.
- Вимоги до оформлення навчальних видань внутрішнього використання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Наказ № 302-з від 29.08.2024 р. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/2024-Внутрішні_видання_ред.pdf (дата звернення: 10.09.2024 р.)
- Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 500 с.
- Головко В. І. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз і безпека: Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 446 с.
- Гонтарева І. В. Підприємництво: підручник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 392 с.
- Городня Т. А., Щербак А. Ф. Економіка туризму: теорія і практика: Навчальний посібник. К. : Кондор-Видавництво, 2012. 436 с.
- Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 256 с.
- Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
- ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання Загальні положення та правила складання. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с.
- Данильян О. Г., Дзьюбань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2023. 488 с.
- Зацерковний В.І., Тішаєв І.В., Демидов В.К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
- Ільїна О. В. Туризм. Рекреаційна географія: Поняття і терміни. Луцьк: Терен, 2004. 104 с.
- Ільїн Л. В. Методологія аналізу діяльності суб'єктів туристичного бізнесу. Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми й перспективи розвитку : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Луцьк, 29 листопада 2021 р.) / відпов. ред. Л.В. Ільїн. Луцьк : ПП Іванюк, 2021. С. 145–147.

Льїн Л. Регіональний розвиток туризму: програмно-цільовий аспект. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 15–16 травня 2025 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. С. 144–147.

Льїн Леонід. Регіональний туристичний моніторинг : завдання, принципи, показники. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Луцьк, 12-14 квітня 2024 р.). Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. С. 82–83.

Льїн Л. В., Пасічник М.П. Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 Туризм і рекреація освітньо-професійної програми Туризм. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 34 с.

Льїн Л.В., Пасічник М.П. Методичні рекомендації до виконання, оформлення та захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 34 с.

Льїн Л.В., Пасічник М.П. Кваліфікаційна робота бакалавра: методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 242 Туризм і рекреація. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 34 с.

Льїн Л.В., Пасічник М.П. Кваліфікаційна робота бакалавра: методичні рекомендації до виконання, оформлення та захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 34 с.

Костюк В.О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства. Навчальний посібник. Харків: ХДАМГ, 2002. 162 с.

Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика : Навчальний посібник. К.: Ніка-центр, 2004. 297 с.

Лисак О. І., Андреева Л. О., Болтянська Л. О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.

Методичні вказівки до написання курсових робіт з дисципліни «Економіка туризму» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм», освітня програма «Туризмознавство» / Укладач : О.М. Корнієнко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. 40 с

Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник. К.: Знання, 2011. 630 с.

Мохоцько Г.А. Організація підприємницької діяльності: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 61 с.

Мулик Т. О. Аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник. Київ, Центр учбової літератури, 2017. 288 с.

Опорно-інструктивні матеріали до написання та захисту курсової роботи : метод. посіб. / Н.В. Стаднік, А.О. Ключко, А.М. Лукіянчук, Н.В. Бодрик. Біла Церква, 2014. 52 с.

Орлова К. Є. Управління бізнесом: підручник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. 319 с.

Основи наукових досліджень : навч. посіб. / за заг. ред. Т.В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.

Панасюк О. В., Савченко А. М. Аналіз господарської діяльності : Навчальний посібник. Ірпінь: ДПУ, 2023. 142 с.

Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Наказ №302-з від 29.08.2024 р. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/2024_POLOZHENNYA_pro_vypusk_robiti-Red-1.pdf (дата звернення: 10.09.2024 р.)

Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Наказ №302-з від 29.08.2024 р. 36 с. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_olozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_red.pdf (дата звернення: 10.09.2024 р.)

Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності студентів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки. Схвалено рішенням вченої ради ВНУ імені Лесі Українки 25.01.2024 р. URL: <http://surl.li/dmtboy> (дата звернення: 10.09.2024 р.)

Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси : наказ МОН України 01.10.2012 № 1060. Дата оновлення 13.02.2018. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12> (дата звернення 09.10.2024).

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.

Редько В. Є. Аналіз діяльності підприємств туризму: посіб. для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання. Дніпро, 2018. 90 с

Світлична В. Ю., Александрова С. А. Економіка туризму : Підручник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с.

Ткаченко Т. І., Гаврилюк С. П. Економіка готельного господарства і туризму: Навч. посібник. К.: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2005. 179 с

Черниш С. С. Економічний аналіз. К.: Центр учбової літератури, 2019. 256 с

Якименко-Терещенко Н. В., Чайка Т. Ю., Мартинова В. В. Економіка туризму: Навчальний посібник. Харків: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2024. 185 с.

Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. вид. 2-ге перероб. і доп. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

ДОДАТКИ

Зразок календарного плану виконання курсової роботи

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації

Календарний план виконання курсової роботи

здобувача (-ки) _____ групи _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»
Навчальна дисципліна «Організація ресторанного господарства»

№ з/п	Етапи виконання курсової роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання (дата, підпис)	
			керівник	здобувач
1	Вибір та затвердження теми роботи			
2	Консультація керівника курсової роботи			
3	Затвердження завдань на виконання курсової роботи. Складання змісту та розробка наукового апарату курсової роботи, підбір джерел			
4	Подання керівникові теоретичної частини роботи (вступ, розділ 1) та плану практичної частини			
5	Індивідуальні консультації здобувача з керівником щодо написання розділу 2			
6	Подання керівникові чорнового варіанту роботи			
7	Чистове оформлення роботи, враховуючи рекомендації керівника.			
8	Подання роботи на рецензію			
9	Написання рецензії науковим керівником			
10	Захист курсової роботи			

Здобувач _____
(підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Керівник курсової роботи _____
(підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Орієнтовний перелік тем курсових робіт

Аналіз обсягу вироблених і реалізованих послуг підприємств готельного господарства;

Аналіз обсягу вироблених і реалізованих послуг закладу харчування;

Аналіз обсягу вироблених і реалізованих послуг санаторно-курортного закладу;

Аналіз стану та використання основних засобів готельного підприємства;

Аналіз стану та використання основних засобів ресторану;

Аналіз використання трудових ресурсів готельного і ресторанного підприємства;

Аналіз собівартості продукції (робіт, послуг) готельного і ресторанного підприємства;

Аналіз фінансових результатів діяльності готельного і ресторанного підприємства.

Аналіз діяльності готельного підприємства «Дон Кіхот» м. Нововолинськ;

Застосування франчайзингових систем у готельному бізнесі України;

Аналіз розвитку готельного бізнесу Волинської області;

Аналіз організаційної структури управління готельним комплексом «Профспілковий» м. Луцьк;

Аналіз діяльності готелю «Світязь» м. Луцьк;

Аналіз організації оздоровчих заходів підприємством готельного типу «Nester-House» с. Світязь;

Організація надання послуг у готельному комплексі «Україна» м. Луцьк;

Шляхи підвищення управління колективом в готелі на прикладі відпочинкового комплексу «Zagorod» с. Гірка Полонка;

Аналіз стану та результатів окремих напрямів діяльності готельно-ресторанного комплексу «Patio di Fiori» м. Луцьк;

Аналіз фінансової стійкості готельного і ресторанного підприємства;

Особливості планування фінансової діяльності на прикладі готелю «Кедем» м. Луцьк;

Оцінка ефективності основних напрямів комерційної діяльності готельно-ресторанного комплексу «Острів» с. Озерце;

Аналіз платоспроможності, ліквідності й ризику банкрутства готельного і ресторанного підприємства;

Оцінка ефективності діяльності санаторно-курортного комплексу «Червона калина» с. Жобрин;

Зразок титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації

КУРСОВА РОБОТА

**АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ГОТЕЛЬНОГО
І РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА**

Виконала студентка 35 групи
географічного факультету
спеціальності J2 Готельно-
ресторанна справа та кейтеринг
Сидорчук Наталія Миколаївна

Науковий керівник –
доктор географічних наук, професор
кафедри готельно-ресторанної справи, туризму
і рекреації
Ільїн Леонід Володимирович

Луцьк – 2025

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ**ВСТУП****Розділ 1. ТЕРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ**

- 1.1. Поняттєво-термінологічна система дослідження
- 1.2. Теоретичні засади аналізу підприємства
- 1.3. Методика дослідження

Розділ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА

- 2.1. Базова характеристика підприємства.
- 2.2. Структура управління підприємством.
- 2.3. Основні напрями діяльності підприємства.

Розділ 3. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

- 3.1. Організаційно-економічний механізм функціонування
- 3.2. Оцінка господарської діяльності
 - 3.2.1. Оцінка основних показників господарської діяльності
 - 3.2.2. Аналіз прибутку та рентабельності
 - 3.2.3. Аналіз поточних витрат
 - 3.2.4. Аналіз фінансової стійкості
 - 3.2.4. Аналіз кредитоспроможності
 - 3.2.5. Аналіз використання капіталу
 - 3.2.6. Аналіз рівня самофінансування
- 3.3. SWOT-аналіз PEST-аналіз підприємства

Розділ 4. УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

- 4.1. Проблеми діяльності підприємства
- 4.2. Перспективи та шляхи оптимізації підприємства

ВИСНОВКИ**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ****ДОДАТКИ**

Зразок оформлення ілюстрацій у курсовій роботі

Таким чином, основну площу готельно-ресторанного комплексу «Острів» займає блок приміщень спортивно-розважальної групи – 49,9 %, блок приміщень житлової групи займає лише 19,7 % від усієї площі готельно-ресторанного комплексу. Блок громадського харчування – 14,5 % або 375 м². Блок господарських та виробничих приміщень займає 75 м². Найменшу площку мають адміністративні приміщення – 55 м² або 2,1 % (рис. 2.6.).

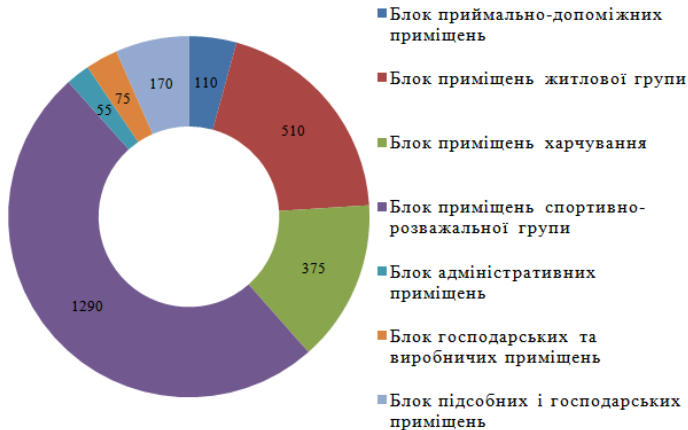


Рис. 2.6. Розподіл загальної площі готелю по блоках, м²

Блок приміщень вестибюльної групи є основною сполучувальною ланкою всіх груп приміщень готельно-ресторанного комплексу «Хутір». Він створює перше враження про готель. У цьому блоці здійснюються: прийом, оформлення і розміщення приїжджаючих, розрахунки з ними, видача різних довідок про готель, зберігання та транспортування багажу тощо.

Приклад оформлення таблиць курсової роботи

Розподіл працівників готельно-ресторанного комплексу «Хутір» за трудовим стажем представлено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Розподіл працівників комплексу за трудовим стажем у 2020–2021 рр.

(укладено авторкою)

Категорія персоналу за стажем, років	Чисельність, осіб		Динаміка	
	2021	2022	осіб	%
До 1 року	3	7	+4	+57 %
Від 1 до 5	7	11	+4	+36 %
Від 5 до 10	11	12	+1	+8 %
Більше 10	35	39	+4	+10 %
Всього	56	59	+4	+5 %

Дані табл. 3.5 свідчать про те, що найбільшу частку займає персонал зі стажем роботи більше 10 років. У 2017 році спостерігався приріст чисельності персоналу зі стажем від 1 до 5 років – на 4 людини.

Структура працівників готельно-ресторанного комплексу «Хутір» за статтю представлена у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Розподіл працівників за статтю у 2020-2021 рр. (укладено авторкою)

Категорія персоналу	Чисельність, осіб		Динаміка	
	2021	2022	осіб	%
Жінки	28	30	+2	+7 %
Чоловіки	28	29	+1	+3 %
Всього	56	59	+3	+5%

Дані табл. 3.6 свідчать про те, що найбільшу частку в структурі персоналу станом на 2017 р. займають жінки – 30 осіб, чоловіки відповідно – 29 особи. У 2017 році у готельно-ресторанного комплексу «Хутір» чисельність чоловіків зросла на 1 особу, жінок на 2 особи. В основному за рахунок відкриття нового проекту – «AMORE Beach Club Hutir».

Зразок оформлення посилань на використані джерела в основному тексті
курсової роботи

Інформаційне забезпечення аналізу діяльності підприємств сфери обслуговування є комплексним поняттям, що передбачає опрацювання фахової літератури, вивчення практичних матеріалів діяльності підприємств, опрацювання законодавчої бази, інструктивного матеріалу. Важливим є те, що основні джерела даних обираються відповідно до поставленої мети та основних завдань дослідження [14].

Фахівці стверджують [11; 19; 21; 22], що рентабельність підприємства є найбільш узагальнюючим показником діяльності підприємства. У цьому показнику синтезуються обіговість господарських засобів і позареалізаційні фінансові результати, всі чинники виробництва та реалізації продукції. Показники рентабельності більш повно, чим прибуток відображають остаточні результати господарської діяльності підприємства. Величина показників рентабельності показує співвідношення ефекту з наявними або використаними ресурсами [5, с. 7–9].

Однією з основних категорій товарного виробництва є прибуток. Безумовно, це передусім виробнича категорія, що характеризує відносини, які складаються в процесі суспільного виробництва. Водночас прибуток є однією з важливих форм розподілу національного доходу [13]. Він характеризує відносини, які складаються в процесі первинного розподілу доходу, його перерозподілу та кінцевого використання [12; 15].

Зразок оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

(з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»)

Книга одного автора

Іванова В. Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва : курс лекцій. Миколаїв : МДАУ, 2009. 245 с.

Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. 2-ге вид., стер. Київ : Либідь, 2001. 240 с.

Браун Д. Код да Вінчі. Харків : КСД, 2006. 478 с.

Пономарьов А. П. Українська етнографія : курс лекцій. Київ : Либідь, 1994. 315 с.

Приценко С. В. Кольорознавство : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і допов. Київ : Кондор, 2018. 436 с.

Parker J. Principles of scientific research. 7th ed. London : Editorial, 2017. 301 p.

Книга двох або трьох авторів

Павлов К. В., Павлова О. М., Ільїн Л. В., Зайчук К. В. Регулювання соціально-економічної активності на регіональних ринках туристичних послуг : Монографія. Луцьк : ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня „Волинь поліграф”, 2021. 170 с.

Кучер П. В., Ільїн Л. В., Штойко П. І. Рекреаційно-туристичні ресурси Волинської області : Монографія. Луцьк : ПП «Волинська друкарня», 2023. 180 с.

Пасічник М. П., Ільїн Л. В., Хільчевський В. К. Сапропелеві рекреаційно-туристичні ресурси озер Волинської області : Монографія. Луцьк : Волиньполіграф, 2021. 172 с.

Коваленко А. Д., Герасимчук О. П., Данилюк А. С. Міжнародне кредитування. 2-ге вид. Київ : Наука, 2018. 155 с.

Wilson D., Lister P., Andrews A. Modern surgery. Manchester : MAN, 2011. 240 p.

Книга чотирьох і більше авторів

Астрономія : навч. посіб. / І. А. Климишин та ін. Одеса : Астропринт, 2012. 352 с.

Міжнародна торгівля / Ю. Г. Козак та ін. 5-те вид., перероб. та допов. Київ : Центр учб. літ., 2015. 272 с.

Сучасна українська мова / О. М. Григор'єв та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с.

Referencing styles / G. R. Edwards et al. Los Angeles : International Publishing, 2010. 280 p.

Книга без зазначення автора (з редактором тощо)

Економічна енциклопедія / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с.

Атлас зоології / уклад.: Х. Тола, Є. Інф'єста. Харків : Ранок, 2005. 96 с.

Мінералогічний словник / уклад.: В. С. Білецький, В. Г. Омельченко, Г. Д. Горванко. Маріуполь : Сх. вид. дім, 2016. 488 с.

Routledge handbook of international statebuilding / ed. by D. Chandler, T. D. Sisk. London : Routledge, 2013. 448 p.

Книга – окремий том (частина) багатотомного видання

Антологія української юридичної думки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Юрид. кн., 2002. Т. 1 : Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права. 568 с.

Етимологічний словник української мови : у 7 т. / уклад.: Р. В. Болдирєв та ін. Київ : Наук. думка, 1989. Т. 3 : Кора—М. 552 с.

Шишкін В. І. Судові системи країн світу : навч. посіб. : у 3 кн. Київ : Юрінком Інтер, 2001. Кн. 2. 336 с.

Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. Донецьк : Донбас, 2007. Т. 2 : Л—Р. 652 с.

Частина книги (розділ тощо)

Ільїна О. В., Ільїн Л. В., Мар'юсик А. Ф. Аналіз доступності об'єктів туризму та закладів розміщення для осіб з особливими потребами у місті Луцьку. *Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі*: колективна монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2024. С. 208–218.

Кучер П. В., Ільїн Л. В., Ільїна О. . Природні рекреаційно-туристичні ресурси Волинської області : інтегральне оцінювання. *Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі*: колективна монографія. Видання дев'яте Луцьк: ВІП Луцького НТУ, 2023. С. 184–200.

Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. *Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства* : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2019. С. 55–89.

Goehr L. The concept of opera. *The Oxford handbook of opera* / ed. by H. M. Greenwald. Oxford, 2014. P. 92–136.

Стаття (публікація) в періодичному виданні Стаття в журналі

Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників: (на матеріалі мовлення сучас. укр. телебачення). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. 2018. Т. 21, № 1. С. 121–130.

Ільїн Л. В., Каліновський Д. І., Ільїна О. В. Рекреаційне оцінювання природного потенціалу водойм Українського Полісся. *Географія та туризм*. 2010. Вип. 9. С. 65–70.

Кольцова Я. І., Нікітін С. В. Одержання пористих склокристалічних матеріалів з використанням паливного шлаку. *Питання хімії та хімічної технології*. 2020. № 1. С. 33–38. DOI: 10.32434/0321-4095-2020-128-1-33-38 (дата звернення: 11.08.2025).

Капируля М. Ядерний тероризм в сучасній міжнародній системі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2008. Вип. 73, ч. 2. С. 66–68.

Кучер П., Ільїн Л. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси Рівненської області: оцінювання, рейтингування. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 3 (3). С. 88–94. DOI: <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.10>

Choiński Adam, Ilyin Leonid, Macias Andrzej, Zieliński Artur. Effect of tourist traffic on the ecosystem of Lake Morskie Oko. *Geographical Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2024. № 3(3). P. 75–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.09>

Chua N. Y., Lundbye J. Endovascular catheter as a rewarming method for accidental hypothermia. *Therapeutic hypothermia and temperature management*. 2012. Vol. 2, no. 2. P. 89–91. URL: <https://doi.org/10.1089/ther.2012.0001> (date of access: 08.08.2025).

Стаття в газеті

Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. 20 лип. С. 10.

Монаєнко А. Поза чергою не рахується? Особливості звільнення суддів за порушення присяги. *Юридична газета*. 2017. 17 січ. С. 28—29.

Величко О. Р., Лисенко Д. П. Відшкодування матеріальних витрат. *Газета про бухгалтерський облік*. 2019. Квітень. С. 16

Електронний ресурс Сайт

«Файлу» чи файла»: який родовий відмінок слова «файл»? *Kyiv Dictionary*. URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/consulenza-linguistica/vypusk3/failu-faila/> (дата звернення: 20.05.2025).

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют на дату 11.06.2025. *Національний банк України*.

URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=11.06.2020&period=daily> (дата звернення: 11.06.2025).

Приймак Д. М., Томіленко О. В., Ковальчук З. Ю. «Підодіальник»: як правильно сказати українською?. Київ *Dictionary.*

URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/how-to-say/pidodiialnyk/> (дата звернення: 09.06.2025).

Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
URL: <http://www.univ.kiev.ua/> (дата звернення: 05.11.2025).

APA Style Introduction. *Purdue University.*

URL: https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_style_introduction.html (date of access: 09.06.2025).

Диск

Тараненко Ю. А. Енциклопедія українського козацтва. Запоріжжя, 2006. 2 електрон.-опт. диски (DVD-R).

Тартак. Сімка. Наш формат, 2012. 1 електрон.-опт. диск (CD).

Дисертація

Герасименко Ю. А. Рецепція української історії в західноєвропейській прозі кінця XX – початку XXI століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05. Бердянськ, 2018. 259 с.

Наконечний А. Б. Примусове відчуження земельних ділянок за законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Одеса, 2015. 225 с.

Урба С. І. Пріоритети та інструменти розвитку аграрного сектора в системі забезпечення економічної безпеки України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Львів, 2019. 562 с.

Автореферат дисертації

Скарга О. О. Транснаціоналізація туристичних послуг в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. Маріуполь, 2019. 22 с.

Єргієва К. І. Фортепіанна гра як жанрово-комунікативний та інтерпретативно-стильовий феномен : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Одеса, 2019. 17 с.

Заяць А. Є. Міське суспільство Волині XVI – першої половини XVII ст. : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01. Львів, 2019. 39 с.

Матеріали конференції

Тези доповіді

Ільїна О. В., Ільїн Л. В. Олицький замок князів Радзивіллів як перспективний об'єкт для створення історико-культурного заповідника. *Замки та палаци в туризмі* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 28 листопада 2023 р.). Київ: ТОВ «Геопринт», 2023. С. 60–62.

Ільїн Л.В. Теоретичні й прикладні засади оцінювання привабливості туристичних об'єктів регіону. Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми й перспективи розвитку : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Луцьк, 15 травня 2025 р.) / відпов. ред. Л. В. Ільїн. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2025. С. 40–42

Ilyina O. V., Ilyin L. V. The swamps of the Volyn Region and their dynamics. 18th International Conference “Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment”, April 2025, Volume 2025, p.1–5. DOI: <https://doi.org/10.3997/2214-4609.2025510076>

Закон, нормативний акт

Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 19 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 11.06.2025).

Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 02 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 09.06.2025).

Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Каб. Міністрів України від 30.08.2017 р. № 704 : станом на 29 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF> (дата звернення: 05.05.2025).

Про відзначення державними нагородами України працівників Національного університету «Чернігівська політехніка» : Указ Президента України від 09.06.2020 р. № 215/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2152020-34077> (дата звернення: 11.06.2025).

Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених — докторів наук : Постанова Верховної Ради України від 05.02.2019 р. № 2676-VIII. *Голос України*. 2019. 19 лют. С. 4.

Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : Постанова Каб. Міністрів України від 28.06.1997 р. № 644. *Офіційний вісник України*. 1997. № 27. С. 105.

Конституція України : від 28.06.1996 р. : станом на 01 січ. 2006 р. Київ : Ін Юре, 2006. 144 с.

Препринт

Головач Ю., Пляцко Р., Сварник Г. Петер Пулуй і архів Івана Пулюя. Львів : Ін-т фізики конденс. систем НАН України, 2020. 24 с. (Препринт. Ін-т фізики конденс. систем НАН України ; ISMP–20–01).

Протидія агресивному податковому плануванню в Україні / С. С. Брехов та ін. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2017. 108 с. (Препринт. Наук.-дослід. ін-т фіскал. політики Ун-ту ДФС України).

Simon J. Physics of oscillations. Poznań : University of Poznań, 2019. 121 p. (Preprint. University of Poznań ; UP-02).

Патент

Верстат для поздовжнього розпилювання круглих колод : пат. 123197 Україна : B27B 7/00. № у 2017 10306 ; заявл. 25.10.2017 ; опубл. 12.02.2018, Бюл. № 3. 4 с.

Рентгенодіагностичний препарат на основі конусно-променевого комп'ютерного томографа для обстеження кінцівок : пат. 140662 Україна : A61B 6/03, A61B 8/13, H05G 1/02, G03B 42/02, G01N 23/04. № у 2019 07999 ; заявл. 12.07.2019 ; опубл. 10.03.2020, Бюл. № 5 (кн. 1). 1 с.

Розбірний візок для транспортування надувного човна : пат. 121790 Україна : B60Q 5/00. № у 2017 09803 ; заявл. 24.07.2017 ; опубл. 11.12.2017, Бюл. № 23. 5 с.

Стандарт

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

ДСТУ 8746:2017. Автомобільні дороги. Методи вимірювання зчипних властивостей поверхні дорожнього покриття. На заміну ДСТУ Б В.2.3-2-97 (ГОСТ 30413-96), ДСТУ Б В.2.3-8-2003, СОУ 45.2-00018112-042:2009 ; чинний від 2019-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2019. 20 с.

ДСТУ ISO 14024:2018. Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та процедури. На заміну ДСТУ ISO 14024:2002 ; чинний від 2020-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2019. 18 с.\

Архівні матеріали

Закон про громадянство Української Народної Республіки. 15 листопада 1921 р. *ЦДАВО України* (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1065. Оп. 4. Спр. 96. Арк. 48—50. Оригінал. Машинопис.

Листування [Грушевського М. С.] з друкарнями в Празі, Відні та інших містах про видання і продаж книг. 4 лютого 1922 р. – грудень 1923 р. *ЦДІАК України* (Центр. держ. іст. архів України). Ф. 1235. Оп. 1. Спр. 95.

Шевченко Т. Г. Лист Щепкіну М. С. 1858 р. *ЦДАМЛМ* (Центр. держ. архів-музей літ. і мистецтва України). Ф. 506. Оп. 1. Спр. 33.

Зразок оформлення додатку курсової роботи

Додаток М

Ілюстративний матеріал

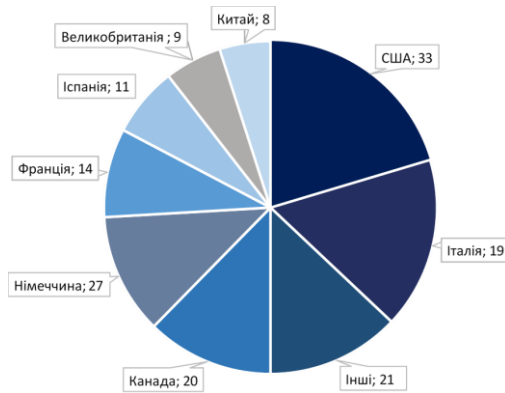
Додаток А

Додаток А.1

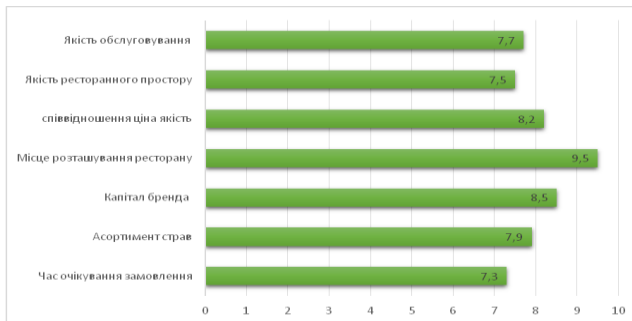
Ресторан «Пісочний»



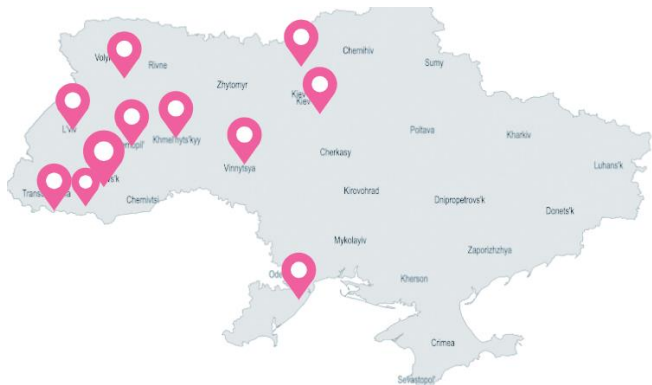
Країни з найбільшою кількістю операторів каршерингу [43]



Оцінка задоволеності споживачів



Майбутні проекти «Ribas Hotels Group»



Оподаткування закладів розміщення (за окремими регіонами)

ПОДАТКИ, млн грн.	2021	2022	2023
Закарпатська	11,5	14,6	16,8
Ів.-Франківська	33,7	33,4	30,2
м. Київ	125,1	107,6	57,0
Львівська	37,9	52,1	60,4
Миколаївська	6,0	6,0	2,0
Одеська	191,5	24,2	15,2
Херсонська	6,8	7,0	0,2
Чернівецька	2,6	2,6	5,2



Додаток Б

Таблиці

Додаток Б.1

Склад і площі приміщень побутового обслуговування

Приміщення	Площа, м ²
Побутові приміщення	21
- склади прибирального та садового інвентарю та техніки;	6
- електротехнічна, сантехнічна та слюсарна майстерні;	6
- склад білизни;	6
- пральня	5
Спортивно-оздоровчі приміщення	161
- тренажерна зала;	15
- басейн;	60
- салон краси;	20
- джакузі;	18
- парова римська сауна;	12
- фінська сауна	12
- масажний кабінет;	12
- мультифункціональна ванна	12
Магазин-бутік	6
Корисна площа приміщень	190

Додаток Б.2

Економічні показники діяльності готелю «XXX»

Найменування індикаторів	Жовтень 2019	Жовтень 2020	Жовтень 2021
1. Дохід від наданих послуг, тис.	26100	26150	28430
1.1 Дохід від продажу номерів/ваучерів	17600	17820	19670
1.2 Дохід від додаткових платних послуг, не входить у вартість проживання	3800	4590	4810
1.3 Дохід від громадського харчування	4700	3740	3950
2. Витрати, тис.	22200	22460	24420
2.1 Витрати на виробництво і збут Продукти	21040	21140	22980
2.2 Інші витрати	1220	1320	1440
3. Валовий прибуток, тис.	3700	3690	4010
4. Комерційні, управлінські, операційні та Позареалізаційні витрати, тис.	1940	1930	2060
5. Операційний і позареалізаційний дохід, тис.	430	470	640
6. Прибуток до оподаткування, тис.	2140	2230	2590
7. Податок на прибуток, тис.	520	535	622
8. Чистий прибуток, тис.	1570	1695	1968
9. Кількість працівників, чол.	97	108	129
10. Загальні активи, тис.	330606	330700	340200
11. Вартість основних засобів, тис.	290000	290500	295400
12. Річний фонд заробітної плати, тис.	18140	18340	18760
13. Рентабельність продажів, %	6,20	6,48	6,92
14. Рентабельність загальних активів, %	0,47	0,51	0,58
15. Рентабельність операційної діяльності, %	7,40	7,55	8,06
16. Продуктивність праці	400,67	408,59	444,22
17. Середньорічна заробітна плата, тис.	290	287	293

Для нотаток

Навчально-методичне видання

Леонід Володимирович Ільїн
Ольга Вікторівна Ільїна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання, оформлення та захисту курсових робіт (проектів)
з освітнього компонента «Аналіз діяльності підприємств готельного і
ресторанного господарства» для здобувачів спеціальності J2 «Готельно-
ресторанна справа та кейтеринг» освітньої програми «Готельно-
ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 25.08.2025. Формат 60×84 ¹/₁₆
Ум. друк. арк. 2,13. Обл.-вид. арк. 2,8. Зам. 204. Тираж 100.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.
Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року